

Sprokkels uit...

Het Provinciaal Natuurpark Zwin

Op 1 oktober 2006 kwam het vogelpark van het Zwin definitief in handen van de Provincie West-Vlaanderen en werd het omgedoopt in 'Provinciaal Natuurpark Zwin'. De meeste mensen zijn er in hun jonge jaren wel eens op schoolreis geweest. Of gingen er later op bezoek met een of andere (natuur)vereniging. Een uitstap naar 'het Zwin' werd vooral geassocieerd met het kijken naar vogels. Maar het park biedt veel meer dan dat alleen!

Het Zwin: een unieke combinatie van een bezoekerspark en een natuurgebied

'Het Zwin' bestaat uit twee delen:

- Het wandel- en vogelpark dat aangekocht is door de Provincie (16 ha) en dat nu 'Provinciaal Natuurpark Zwin' heet.
- Het natuurgebied, dat aangekocht is door het Agentschap voor Natuur en Bos (Vlaams Gewest) (130 ha) en waar bezoekers aan het park ook toegang tot hebben.

Het huidige vogelpark, het Provinciaal Natuurpark Zwin

In de jaren 1930 schonk de vroegere eigenaar van het Zwin, de Compagnie Het Zoute, een stuk grond aan de koninklijke familie. Koning Leopold III en koningin Astrid bouwden er een zomerhuis, 'de koninklijke villa'. Enkele honderden meters verderop werd een rijkswachterspost opgetrokken. Rijkswachters stonden er immers in voor de veiligheid van de koninklijke familie en hielden de eigendommen in de gaten. In de jaren '50 kwam dit koninklijk park terug in handen van de Compagnie Het Zoute. Na het uitroepen van het buitendijks natuurgebied van het Zwin tot het eerste Belgische Natuurreservaat, liet Graaf Leon Lippens op de terreinen van het vroegere koninklijke domein een educatief vogelpark aanleggen. Dat stelde bezoekers in staat van dichtbij kennis te maken met allerlei inheemse vogelsoorten, om deze later, tijdens een wandeling in het natuurge-

bied, ook van veraf beter te kunnen herkennen. Naast de koninklijke villa en de bijhorende rijkswachterspost bestaat het park uit een reeks vijvers, volières en dienstgebouwen.

Een gedeelte van het terrein is begroeid met duinbos, bestaande uit zeedennen, esdoorns, vlierstruiken enzovoort.

Enkele volières, verharde wegen en de bebording werden begin jaren '90 vernieuwd.

Vanop de dijk rond het natuurgebied, hebben bezoekers een prachtig, panoramisch zicht op het natuurgebied van het Zwin, de Zwinvlakte, met meertjes, slikken en schorren. Het is de ideale plek om van dit landschap te genieten, het beter te bekijken en het te leren begrijpen. Van daaruit is het park de toegangspoort naar het natuurgebied: via een brug over een kreek kunnen bezoekers het natuurgebied immers binnenwandelen.

Een unieke collectie vogels

In het park is een unieke collectie inheemse en Europese vogels ondergebracht. In totaal gaat het om een 70-tal soorten en 250 individuen. In het kader van de dreiging van de vogelgriep werden al deze vogels in 2005 gevaccineerd.

Tentoonstellingsruimte

Vanaf 2002, enkele jaren nadat de restaurant-activiteit in de koninklijke villa was stopgezet, werd de benedenverdieping van dit gebouw in gebruik genomen als tentoonstellingsruimte. Dit is een plaats waar bezoekers naar kunnen uitwijken bij slechter weer, of waar schoolgroepen met werkbladen terecht kunnen. Achtereenvolgens werden hierin de tentoonstellingen ondergebracht '50 jaar Zwin', 'Tricolor' en 'Knokke-Heist natuurlijk'.

Bezoekers

Jaarlijks bezoeken ongeveer 150.000 mensen het park. De meeste zijn leerlingen en studenten die in schoolverband naar het Zwin komen. Er zijn ook veel verenigingen die het Zwin bezoeken. Het uitgebreid aanbod van wandelingen en workshops ligt aan de basis van dit succes. Daarnaast zijn er ook heel wat individuele bezoekers, die graag rustig komen uitwaaien en van de weidsheid van het landschap komen genieten.

Educatief aanbod

In afwachting van vernieuwingswerken aan de gebouwen en het park, is er de voorbije jaren hard gewerkt aan een inhaalbeweging op het vlak van het educatief aanbod. Naast de klassieke 'geleide wandeling' zijn er allerlei thema-wandelingen en workshops: inleefwandelingen voor kleuters, een heksenklas, een veldlabo, een workshop 'leren kijken naar vogels (met een verrekijker)' enzovoort. Veel van deze nieuwe activiteiten zijn ontstaan in het kader van de Week van de zee, een initiatief van de Provincie West-Vlaanderen, waarvoor het

Zwinpark nauw samenwerkt met de milieudienst van de gemeente Knokke-Heist. Verschillende activiteiten die voor de Week van de Zee op touw werden gezet, worden ook buiten die periode aan groepen aangeboden. Daarnaast zijn er de nachtegalenwandeling in de lente, de ooievaarswandelingen in de vroege zomer en de herfstwandelingen in het najaar. Elke individuele bezoeker kan zich op de dag zelf bij deze wandelingen aansluiten. Voor de andere activiteiten moet men een groep van minimum 15 deelnemers vormen en moet men minstens één maand vooraf de begeleider of gids reserveren. Jaarlijks worden er ongeveer 2000 groepen bezoekers begeleid!

Vanaf half augustus tot einde september wordt ook het wetenschappelijk ringwerk voorgesteld aan de bezoekers. Sinds de jaren 50 worden er jaarlijks duizenden trekvogels gevangen, geringd en weer losgelaten. Maar het is pas sinds 2002 dat bezoekers het determineren (op naam brengen), meten, wegen, ringen en loslaten van de vogels van dichtbij kunnen volgen. Het Zwin is de enige plaats waar dit werk in het bijzijn van het publiek en met de nodige natuureducatieve toelichting wordt voorgesteld. Aangezien dit zo fascinerend is, lokt deze activiteit jaarlijks vele bezoekers naar het park.

Meer info over het educatief aanbod vind je op www.west-vlaanderen.be/bezoekerscentra

Kris Struyf

